

प्रश्नपुस्तिका क्र.

SP2021

Total Que. : 150

BOOKLET No.

Marks : 150

Time : 150 min

Mob. No. 9923262977

TET सराव परिक्षा - 2021

Date : 15/11/2021

पेपर क्र. (५)

सूचना

१. सदर प्रश्नपुस्तिकेत १५० अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका पर्यवेक्षकाकडून लगेच बदलू

२. आपला परीक्षा—क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक									

केंद्राची संकेताक्षरे

शेवटचा अंक

३. वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

४. अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला ४ पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना १,२,३ आणि ४ असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवर सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करतांना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी.

५. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. अशा प्रकारे प्रश्न सोडविणे सोयीस्कर आहे; पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नाकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

६. उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

७. प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच “उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. .”

Note : Test Series Paper Online available

Visit us

बालमानसशास्त्र व अध्यापनशास्त्र

१. बालविकासाच्या संदर्भात चुकीचे विधान कोणते ?
 १) विकास ही प्रक्रिया गुंतागुंतीची आहे. २) विकासाची प्रक्रिया खंडित स्वरूपाची असते.
 ३) विकासाची प्रक्रिया ही अखंड चालणारी असते. ४) विकास होत असताना सुक्ष्मपणे होत असतो.
-
२. बालवाडी व अंगणवाडी चे शिक्षण कोणत्या अवस्थेत दिले जाते ?
 १) नवजात अवस्था २) शैशवावस्था ३) किशोरावस्था ४) कुमारावस्था
-
३. वर्गातील उत्तम शिक्षक हा.
 १) विद्यार्थ्यांच्या नैसर्गिक जिज्ञासेचे पोषण करतो. २) विद्यार्थ्यांना परस्परसंवादासाठी प्रोत्साहित करतो
 ३) विद्यार्थ्यांना जगातील वास्तविक परिस्थितीमध्ये सम्मेलित करतो ४) वरील सर्व
-
४. ही शिक्षकाची भूमिका आहे.
 १) ज्ञानाचे संप्रेषण करणे
 २) विद्यार्थ्यांना शिस्तीत ठेवणे
 ३) विद्यार्थीकेंद्रित कृतीवर आधारित, आंतरक्रियात्मक अध्ययनप्रणालीची निर्मिती करणे / सृजन करणे
 ४) वरील सर्व
-
५. ही शिक्षकाची भूमिका आहे.
 १) ज्ञानाचे स्थानांतरण करणे २) ज्ञान देणे
 ३) कौशल्य अर्जित करण्याचे प्रशिक्षण देणे ४) ज्ञाननिर्मिती/ज्ञान संपादन करण्यास सहाय्य करणे
-
६. खालीलपैकी अध्ययन-अध्यापनचा कोणता स्तर नाही ?
 १) विभेदीकरणस्तर २) स्मृती स्तर ३) चिंतनशील स्तर ४) समजण्याचा स्तर
-
७. खालीलपैकी कोणत्या स्तरामध्ये मुले आपल्या समकक्षी वयोगटाची सक्रिय सदस्य बनतात ?
 १) किशोरावस्था २) प्रौढावस्था ३) प्रारंभिक बालावस्था ४) बाल्यावस्था
-
८. जेव्हा एखादा विद्यार्थी अयशस्वी होतो तेव्हा असे मानले जाते की
 १) पध्दती/प्रणाली अयशस्वी आहे. २) शिक्षक अयशस्वी आहेत
 ३) पाठ्यपुस्तके अयशस्वी आहेत ४) ही वैयक्तिक अयशस्वीता आहे
-
९. तरूण मुलांच्या अध्ययन प्रक्रियेमध्ये पालकांची भूमिका असावी.
 १) निषेधात्मक २) सक्रीय ३) संवेदनात्मक ४) उदासीन
-
१०. कुटूंब हे एक साधन आहे.
 १) अनौपचारिक शिक्षणाचे २) औपचारिक शिक्षणाचे
 ३) बिगरऔपचारिक शिक्षणाचे ४) दूरस्थ शिक्षणाचे
-
११. तुमच्या वर्गात एक मतीमंद विद्यार्थ्याला बसविण्याचे सांगण्यात आले असता तुम्ही
 १) त्याला आपल्या विद्यार्थी म्हणून स्वीकारण्यास नकार द्याल.
 २) मुख्याध्यापकांना त्याला मतीमंद विद्यार्थ्यांचा वर्ग म्हणून नियोजित वर्गातील मुलासोबत बसविण्याचे सांगाल
 ३) अशा विद्यार्थ्यांना शिकविण्याची पध्दत शिकाल
 ४) यापैकी एकही नाही.
-
१२. उत्तर बाल्यावस्थेत बालके भौतिक वस्तूच्या कोणत्या आवश्यक तत्वातील बदल/परिवर्तन समजू शकतात ?
 १) द्रव्यमान २) द्रव्यमान व संख्या ३) संख्या ४) द्रव्यमान, संख्या आणि क्षेत्र
-
१३. ध्येयप्रेरणेच्या दृष्टीने कोणते विधान योग्य आहे ?
 १) अस्तित्व टिकविण्यासाठी ध्येयप्रेरक आवश्यक आहे
 २) जर व्यक्तीगत क्षमतांचे समाधान महत्वपूर्ण असेल तर ध्येय अभिप्रेरकास विकास प्रेरक म्हटले जाऊ शकते
 ३) जर लोकांमध्ये स्पर्धेवर भर असेल तर ध्येय अभिप्रेरकाला सामाजिक अभिप्रेरक म्हटले जाऊ शकते
 ४) वरील सर्व
-
१४. शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००५ मध्ये असे स्पष्ट केले आहे की, इयत्ती पहिली ते इयत्ता पाचवी पर्यंत प्रवेशीत विद्यार्थ्यांची संख्या दोनशेपेक्षा अधिक असेल तर विद्यार्थ्या – शिक्षक यांच्यातील गुणोत्तर असेल.
 १) तीस २) चाळीस ३) पंचेचाळीस ४) पन्नास
-
१५. मानवी विकास कोणत्या दोन घटकांच्या योगदानाचा परिणाम आहे ?
 १) पालक आणि शिक्षक २) सामाजिक व सांस्कृतिक घटक
 ३) अनुवांशीकता आणि वातावरण ४) यापैकी कोणतेही नाही
-
१६. खालीलपैकी कोणते कथन हे व्यक्तीच्या मानसिक आरोग्यास उत्तमरित्या प्रदर्शित करते ?
 १) पूर्ण अभिव्यक्ती, संगतीकरण आणि सामान्य ध्येयाकडे निर्देशन २) मानसिक विकार नसणे
 ३) व्यक्तीत्वाच्या विकारापासून मुक्ती ४) यापैकी नाही

१७. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- १) शिक्षण ही एक कला आहे
- २) शिक्षण हे एक शास्त्र आहे
- ३) शिक्षण हे शास्त्रही नाही व कलाही नाही
- ४) शिक्षण हे काही प्रमाणात कला व काही प्रमाणात शास्त्र आहे

१८. जर विद्यार्थी वर्गात उपस्थित राहत नसेल तर तुम्ही

- १) त्याची कारणे जाणून दूर करण्याचा प्रयत्न कराल.
- २) शिकविण्याची पध्दत बदलाल
- ३) अनुपस्थितीबद्दल विद्यार्थ्यांस समज द्याल
- ४) सध्याच्या परिस्थितीत विद्यार्थी असेच करतात असे म्हणून दुर्लक्ष कराल.

१९. वर्गात लहान मुलांना पुढे, मोठ्यांना मागे, दंगा करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना दृष्टीच्या टप्प्यात बसवणे, अध्यापनास वातावरणनिर्मिती करणे हे

- १) संप्रेषण कौशल्य
- २) वर्गव्यवस्थापन कौशल्य
- ३) चेतकबदल कौशल्य
- ४) प्रबलन कौशल्य

२०. उमेशला सर्व प्रश्नांची उत्तरे पाठ आहेत. या विधानातून वर्तनबदलाचा बोध होतो.

- १) ज्ञानात्मक
- २) भावात्मक
- ३) गुणात्मक
- ४) क्रियात्मक

२१. तुमच्या विद्यार्थ्यांला एखाद्या बाबतीत तुमची मदत हवी असल्यास ?

- १) अशा विद्यार्थ्यांला मुळीच थारा देऊ नये
- २) त्याची समस्या सहानुभूतीने ऐकून घ्यावी
- ३) तुम्ही केवळ अभ्यासविषयक चर्चेसाठीच उपलब्ध आहात, असे विद्यार्थ्यांला सांगावे
- ४) विद्यार्थ्यांला विभागप्रमुखांना/ प्राचार्यांना भेटण्यास सांगावे.

२२. ही शिक्षणाची तीन सूत्रे होत.

- १) रीडिंग, राईटिंग, अँड अरिथमेटिक
- २) रीडिंग, राईटिंग अँड रीकॉलिंग
- ३) रीडिंग, रिमेंबरिंग अँड रॅशनिंग
- ४) रीडिंग, रिसायक्लिंग अँड रॅगिंग

२३. हे सहशालेय कार्यक्रमाच्या फायद्यांपैकी नाही.

- १) विद्यार्थ्यांच्या सुप्त गुणांना वाव मिळणे
- २) विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास होणे
- ३) वेळेचा अपव्यय झाल्यामुळे होणारे अभ्यासाचे नुकसान
- ४) उत्तम नागरिकत्वाचे शिक्षण

२४. अध्ययन झाले नाही तर अध्यापन झाले असे म्हणता येणार नाही.

- १) हे विधान बरोबर आहे
- २) हे विधान चूक आहे
- ३) हे विधान अनिश्चित आहे
- ४) हे विधान केवळ कल्पनाशक्तीवर आधारित आहे.

२५. खालीलपैकी बरोबर जोडी कोणती ?

- १) नियमित व्यायाम, योग्य झोप, विश्रांती व चांगल्या सवयी – शारीरिक घटक
- २) कौटुंबिक जिवाळा, सहकार्य, प्रेम, शेजाऱ्यांचे चांगले वर्तन – सामाजिक घटक
- ३) वातावरण, वर्ग खोल्या – परिणाम घटक
- ४) वरील सर्व

२६. हा औपचारिक व अनौपचारिक चर्चेतील फरक आहे.

- १) औपचारिक चर्चेचे आयोजन करावे लागते तर अनौपचारिक चर्चेचे आयोजन करण्याची गरज नसते
- २) औपचारिक चर्चेत विशिष्ट घटक सहभागी होतात तर अनौपचारिक चर्चेत सर्वांचा भाग घेणारे घटक विशिष्ट नसतात.
- ३) औपचारिक चर्चेत सर्वांचा सहभाग असतो तर अनौपचारिक चर्चेत सर्वांचा सहभाग असतोच असे नव्हे
- ४) औपचारिक चर्चेत विशिष्ट विषय ठरवलेला नसतो तर अनौपचारिक चर्चेत विशिष्ट विषय ठरलेला असतो

२७. एकाच वर्गात अध्ययन करणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांच्या अध्ययन पातळीमध्ये फरक असतो कारण.....

- १) प्रत्येकाची योग्यता सारखी असते
- २) प्रत्येकाची योग्यता वेगवेगळी असते
- ३) शिक्षक योग्य प्रकारे शिकवीत नाहीत
- ४) शिक्षक सर्व विद्यार्थ्यांकडे लक्ष देत नाही

२८. परीक्षेशी संबंधित गैरप्रकारांमध्ये दरवर्षी वाढ होत चालली आहे. तुमच्या मते या दुर्दशेशी जबाबदार कारण कोणते आहे ?

- १) प्रश्नपत्रिका सुरक्षित ठेवण्यासाठी आवश्यक ती काळजी न घेणे
- २) प्रत्येक पालकाच्या आपल्या पाल्याकडून वाढणाऱ्या अपेक्षा
- ३) वाढत्या स्पर्धेमुळे काहीही करून परीक्षेत यश मिळविण्याची तीव्र इच्छा
- ४) शिक्षण क्षेत्राशी संबंधित व्यक्तीची आपल्या कर्तव्यात प्रतारणा

२९. संक्रीयापूर्व अवस्था बालकाच्या..... वयात असते

- १) २ ते ७ वर्षे
- २) ७ ते १२ वर्षे
- ३) ० ते २ वर्षे
- ४) १२ वर्षांपेढे

३०. खाली शिक्षणाची काही ध्येये दिलेली आहेत त्यापैकी सर्वश्रेष्ठ ध्येय कोणते ?

- १) जीवनात पूर्णता आणणे
- २) शारिरिक विकास
- ३) नैतिक विकास
- ४) व्यावसायिक यशस्विता

पुढील उतारा (परिच्छेद) वाचून प्रश्न क्रमांक ३१ ते ३५ चे उत्तरे लिहा.

भाद्रपद महिना हा कोणालाही आवडावा असाच आहे. सर्व ऋतूंचे सार या महिन्यात आपल्याला पाहावयास मिळते. भाद्रपदात नुसती फुलेच नाहीत तर कोवळी फळे व शेंगाही झाडाला दिसतात. ही पहा डाळिंब, लालबुंद फुले आणि छोटी शोभिवंत गोल फळे तिच्यावर एकदम लहडली आहेत. तशीच ती वाटोळ्या पाकळ्यांची, नाजूक केसरांनी भरलेली पेरूची संदुर फुले व लहान हिरवी फळे तशीच ती पिंगट पिवळ्या रंगाची नयनरम्य उग्र वसाची पपईची फुले आणि ती कठीण लहान फळे. सिताफळीची आंबट ओल्या वासाची, हिरव्या चाफ्याच्या फुलासारखी फुले आणि खवल्याखल्याची शोभिवंत चिमुकली फळे. शेवग्याची झाडे पांढऱ्या शुभ्र पुष्पगेंदांनी खच्चून भरली आहेत, कोवळ्या शेंगा लोंबताहेत आणि फुलांवर काळे भुंगे रूजी घालताहेत. या फुलावर हे भुंगे जसे लुब्ध आहे तसे दुसऱ्या कुठल्याही आसपासच्या फुलांवर मी अजून पाहिजे नाहीत. गुलमोहराच्या झाडावरही हिरव्या तलवारी लटकत आहेत. पान आणि पान खुडलेले असतात ज्याच्या फुलांचा बहर उत जात असतो त्या पांढऱ्या खुर चाफ्याची फले अजूनही झाडावर पानामध्ये गुरफटलेली आहेत जणू ते या झाडाचे डोळेच असावेत.

३१. सर्व ऋतूंचे सार असलेला महिना कोणता ?

- १) श्रावण २) भाद्रपद ३) मार्च ४) डिसेंबर

३२. भुंगे कोणत्या फुलांवर लुब्ध आहेत ?

- १) पपईच्या २) गुलमोहराच्या ३) खुरचाफ्याच्या ४) शेवग्याच्या

३३. उग्र वसाची फुले कोणती ?

- १) पेरूची २) गुलमोहराची ३) पपईची ४) चाफ्याची

३४. पाने खुडलेली असताना कोणत्या झाडाला फुलांचा बहर येतो ?

- १) सिताफळ २) पपई ३) शेवगा ४) खुरचाफा

३५. हिरव्या तलवारी कोणत्या झाडाला लटकत आहेत ?

- १) खुरचाफा २) शेवगा ३) गुलमोहर ४) पेरू

३६. अधोरेखित शब्दाची योग्य जात ओळखा.

म्हातारी हळूहळू चालत होती.

- १) शब्दयोगी अव्यय २) क्रियाविशेषण अव्यय ३) केवलप्रयोगी अव्यय ४) उभयान्वयी अव्यय

३७. खालील वाक्यातील 'साधा भविष्यकाळ' ओळखा.

- १) मी पत्र वाचीन २) मी पत्र वाचीत असतो ३) मी पत्र वाचत राहीन ४) मी पत्र वाचल होते

३८. विसर्गाच्या पुढे च् छ् आल्यास विसर्गाचा श् होतो आणि त् थ् आल्यास स् होतो.

- १) मनस्ताप २) तपोबल ३) निर्विकार ४) दुष्काळ

३९. खालील शब्दातील स्त्रीलिंगी शब्द ओळखून त्याचा पर्याय लिहा.

- १) मित्र २) मैत्रीण ३) स्नेही ४) सखा

४०. अनेकवचनी शब्द ओळखा.

- १) चित्रे २) महिना ३) रूपया ४) मोरपीस

४१. खालील वाक्यात योग्य विभक्ती प्रत्यय लावून वाक्य पूर्ण करा 'शारदा वाचनाची आवड आहे.

- १) ला २) ने ३) न ४) चा

४२. खालील वाक्याचा प्रकार ओळखून योग्य पर्याय क्रमांक लिहा 'तो आजारी होता म्हणून तो शाळेत गैरहजर राहिला.

- १) केवळ वाक्य २) मिश्र वाक्य ३) संयुक्त वाक्य ४) विधानार्थी वाक्य

४३. 'मांजराने उंदीर पकडला' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

- १) कर्तरी २) कर्मणी ३) भावे ४) अकर्मक कर्तरी

४४. बोलता बोलता खंडित झालेला मजकूर दाखविण्यासाठी खालील चिन्ह वापरतात.

- १) अपसारणचिन्ह २) लोपचिन्ह ३) संयोगचिन्ह ४) उद्गारचिन्ह

४५. खालीलपैकी शुध्द शब्द लिहा.

- १) सिंव्ह २) सिंन्ह ३) सिहव ४) सिंह

४६. मल हे अनुभवातून काय शिकत असते ?

- १) हावभाव २) भाषा ३) हसणे ४) यांपैकी नाही

४७. नाटकाचे लघुरूप कोणते आहे ?

- १) मोठे नाटक २) एकांकिका ३) स्वागत ४) लघुपट

४८. सुनीत हा शब्द इंग्रजीचा कोणत्या शब्दापासून घेण्यात आलेला आहे ?

- १) Sunit २) Sonit ३) Sonner ४) Sonet

४९. 'विष्णू वामन शिरवाडकर' हे कोणाचे नाव आहे ?

- १) कवी बी २) माधव ज्युलियन ३) समर्थ रामदास ४) कवी कुसुमाग्रज

५०. चुकीची जोडी असलेला पर्याय क्रमांक शोधा
 १) माझी जन्मठेप — महात्मा गांधी
 ३) तराळ अंतराळ — शंकरराव खरात
 २) कृष्णकाळ — यशवंतराव चव्हाण
 ४) एक झाड दोन पक्षी — विश्राम बेडेकर
-
५१. चुकीच्या अर्थाचा वाक्यप्रचार ओळखा
 १) निगराणी करणे — काळजी घेणे
 ३) मंत्रमुग्ध होणे — भारावून जाणे
 २) भ्रमनिरास होणे — वास्तवाची कल्पना येणे
 ४) डोळे लावून बसणे — डोळे मिटून बसणे
-
५२. आई त्या सरोवराच्या काठी बसे. काळ ओळखा
 १) भूतकाळ
 २) रिती भूतकाळ
 ३) वर्तमानकाळ
 ४) भविष्यकाळ
-
५३. 'तो अभ्यास करत असेल' या वाक्यातील काळ ओळखा
 १) अपूर्ण भविष्यकाळ
 २) पूर्ण भविष्यकाळ
 ३) साधा भविष्यकाळ
 ४) यापैकी नाही
-
५४. 'राजवाडा' हा शब्द कोणत्या समासाचे उदाहरण आहे ?
 १) द्वंद्व समास
 २) अव्ययीभाव समास
 ३) बहुव्राही समास
 ४) तत्पुरुष समास
-
५५. 'सचिवालय' हा शब्द कोणत्या समासाचे उदाहरण आहे ?
 १) अव्ययीभाव
 २) द्वंद्व
 ३) बहुव्राही
 ४) तत्पुरुष
-
५६. 'विवेक क्रिकेट खेळतो' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा
 १) कर्मणी
 २) सकर्मक कर्तरी
 ३) अकर्मक कर्तरी
 ४) भावे प्रयोग
-
५७. खालील वाक्यापैकी भावे प्रयोगाचे वाक्य कोणते ?
 १) आईने मुलाला निजवले
 ३) आईने तांदूळ शिजवले
 २) बाबाजी शेतात गेले
 ४) कुसूमने फूल आणले
-
५८. 'मला वाटते, हा विषय अगदी सुपरिचित आहे' — वाक्यप्रकार ओळखा.
 १) केवल
 २) मिश्र
 ३) संयुक्त
 ४) गौण
-
५९. 'दादा उठले आणि केरूनान आत गेला' वाक्यप्रकार ओळखा.
 १) सयुक्त
 २) केवल
 ३) मिश्र
 ४) नकारार्थी
-
६०. होकारार्थी वाक्याचे नकारार्थी वाक्यात रूपांतर करा — पाचशे रूपये ही देखील मोठी रक्कम आहे.
 १) रूपये पाचशे तशी मोठी रक्कम दिसते
 ३) पाचशे रूपये ही काही लहान रक्कम नव्हे
 २) पाचशे रूपयाला फार मोठे समजतात
 ४) पाचशे रूपये सामान्यांना मोठी वाटते

English

Henry David Thoreau raised a provocative question: "What is the use of a house if you haven't got a tolerable planet to put it on?" It's hard to answer. What is the use of science and art and dance and music if our way of life is making the earth uninhabitable?

I love music and fine arts; I have always been a fan of classical dance and theater; I have deep respect for the beneficial accomplishments of science. But all of these take second place in my heart behind the art of living in harmony with the earth, with other, and with myself – not because I don't love the arts and science, but because, as Thoreau would say, if you don't have a good planet to put it on, what's the use of having the best western home in California? Among all our activities our first priority should be to change our mode of living from wasteful to simple, from thoughtless to elegant, from destructive to sustainable.

It is not always glamorous work to slowly change your habits and help others to change theirs, to dismantle the old and quietly build a new life. Probably no one will give you a Nobel Prize or an Oscar for having worked to protect the earth, but deep inside you will feel the joy of having contributed.

61. The passage is about –
 1) the use of science and art.
 2) changing our habits
 3) dismantling our planet
 4) the need to protect the earth by changing our mod of living
-
62. The writer loves –
 1) music and fine arts
 2) science and arts
 3) dance and music
 4) western home in California
-
63. The writer's first priority is –
 1) classical dance and theatre
 2) accomplishments of science
 3) the art of living in harmony with the earth and other
 4) arts and science
-
64. What type of question did Thoreau raise ?
 1) thought provoking question
 2) making people give angry reactions
 3) pleasing question
 4) sarcastic question
-
65. According to the writer, how can you feel the joy deep inside?
 1) if you can change your made of living from simple to glamorous
 2) if you work to protect the earth
 3) if you dismantle your home
 4) if you destruct this planet

66. What do you say to your Dady while going to bed Choose the correct alternative.
 1) Good afternoon 2) Good evening 3) Good night 4) Good morning
-
67. Choose the correct alternative for the following ----- Saturday, Sunday.
 1) Monday 2) Wednesday 3) Friday 4) Tuesday
-
68. Fill in the blanks choosing correct alternative. There were two coloured kites one was red, The other was
- 1) Biggest 2) Big 3) Blue 4) Bigger than
-
69. Use the proper adjective to the following noun..... Vegetable.
 1) Fresh 2) Eat 3) Buy 4) In the market
-
70. Write the past tense form of the verb 'write'
 1) Written 2) Wrote 3) Right 4) Writing
-
71. The best way to sensitise young learners to rhythm and intonation is
 1) by explaining the rules of phonetics in simple words
 2) by reading out poems in different metres and explaining them
 3) by making the learners listen to nursery rhymes and recite them effectively.
 4) by making the learner copy out simple poems in neat handwriting
-
72. Which of the following statement is true ?
 1) Formative assessment is a continuous process in the school system
 2) Formative assessment helps us to grade students into good, average and poor
 3) All formative tasks are not meant for assessment
 4) Formative assessment, to be effective, must be conducted only after teaching a lesson.
-
73. If the word 'tale' the phonetic transcription for the word is
 1) /tel/ 2) /te:l/ 3) /teil/ 4) /tal/
-
74. When young learners are asked to read a text silently, they should be instructed
 1) to read fast even if they don't comprehend the meaning
 2) to stop reading whenever they encounter a difficult word or phrase
 3) to infer the meaning of new words from the context and read with comprehension
 4) to pay special attention to grammar items used in the passage
-
75. Which pair constitutes types of 'cognitive stlye' ?
 1) Individual / team work
 2) Project oriented/paper-pencil activity
 3) Grammatical accuracy/fluency
 4) Field dependence/field independence
-
76. He does not attend the classes regularly.
 1) Present perfect 2) Present progressive 3) Simple present 4) Present prefect progressive
-
77. He English for five years, but he can't even read a newspaper.
 1) had learnt 2) has been learning 3) is learning 4) was learning
-
78. An able man moulds the direction of his fortune. (Change the Voice)
 1) The direction of his fortune moulded by an able man
 2) The direction of his fortune was moulded by an able man
 3) The direction of his fortune is moulded by an able man
 4) The direction of his fortune is being moulded by an able man
-
79. He aimed tiger and fired. (Fill in the blanks with suitable prepositions)
 1) for 2) of 3) with 4) at
-
80. He saw star shooting down on Earth. (Use correct article)
 1) the, a 2) the, the 3) a, an 4) no article
-
81. Neeta said to Mohan " I cannot work with you today" (Choose the correct 'Indirect Speech')
 1) Neeta said to Mohan that she could not work with him that day.
 2) Neeta told Mohan that she could not work with her that day
 3) Neeta told Mohan that she could not work with him that day
 4) Neeta said Mohan that she could not work with him next day
-
82. Lead is the heaviest of all metals. (Choose the correct form of 'Degree')
 1) No other metal is so heavier as lead 2) No other metal is so heavy as lead
 3) No other metal is so heaviest as lead 4) No other metal was so heavy as lead
-
83. He waited for her. He waited till her arrival. (Make it complex)
 1) He waited for her and he waited till her arrival
 2) He waited for her unstil she arrived
 3) He waited for her because she arrived
 4) He waited for her when she arrived
-
84. If you do not surrender your arms immediately, you will be shot dead.
 1) Surrender your arms immediately so you will be shot dead
 2) Surrender your arms immediately or you will be shot dead
 3) Surrender your arms immediately because you will be shot dead
 4) Surrender your arms immediately but you will be shot dead

85. Choose the correct sentence form the following alternatives
 1) Defeat cannot dishearten me, can it ?
 2) Defeat cannot dishearten me, can he ?
 3) Defeat cannot dishearten me, can't it ?
 4) Defeat cannot dishearten me, can't defeat ?
-
86. In this paradise, you cannot find leisure. (Choose the correct alternative)
 1) in this paradise, you unable to find leisure.
 2) in this paradise. You arenot unable find leisure
 3) in this paradise, you arenot able to find leisure
 4) in this paradise, you arenot unable to find ieisure.
-
87. This difficult time might bring opportunity for you 'Might' indicates –
 1) Probability 2) Least probability 3) Certainty 4) Politeness
-
88. Acrimony
 1) relationship 2) friendship 3) kinship 4) hostility
-
89. Choose the Correct Opposite Word for "Impervious"
 1) penetrable 2) secret 3) manly 4) rich
-
90. An anecdote is a
 1) Narrative that relates the details of some real or imaginary event, incident
 2) short account of a particular incident or event
 3) non-historical or unverifiable story handed down by tradition
 4) daily record, usually private, especially of the writer's own experiences. Observations., feelings, attitudes

गणित

९१. $5 * 2 * *$ या संख्येतील * च्या जागी समान अंक आहे. त्यांच्या स्थानिक किमतीतील फरक 198 आहे, तर * च्या जागी कोणत्या अंक असेल ?
 १) 1 २) 2 ३) 3 ४) 4
-
९२. $X/4$ ही एक विषम संख्या आहे तर X ची किंमत खालीलपैकी कोणती असावी ?
 १) 64 २) 52 ३) 13 ४) 96
-
९३. $2 - \frac{1}{2} + 3 =$ किती ?
 १) $1\frac{3}{4}$ २) $4\frac{1}{4}$ ३) $4\frac{3}{4}$ ४) $5\frac{3}{4}$
-
९४. एका आयताची लांबी $7/5$ मी. व रुंदी $3/4$ मी. आहे. तर त्या आयताची परिमिती किती ?
 १) $17/20$ मी. २) $19/20$ मी. ३) 3.7मी. ४) 4.3मी.
-
९५. $\frac{3}{*} + \frac{4}{*} = 1$ असल्यास * च्या जागी कोणता अंक असावा ?
 १) 3 २) 4 ३) 7 ४) 1
-
९६. 0.07, 0.007, 0.7 आणि 0.007 यापैकी सर्वात मोठा अपूर्णांक कोणता ?
 १) 0.07 २) 0.007 ३) 0.7 ४) 0.0007
-
९७. R व S या सहमूळ संख्या आहेत. तर त्यांचा लसावि हा मसाविपेक्षा कितीने मोठा आहे ?
 १) RS २) RS + 1 ३) RS - 1 ४) R - S
-
९८. $\frac{\sqrt{1-96} + \sqrt{2.56}}{\sqrt{0.64}} =$ किती ?
 १) $15/4$ २) $8/3$ ३) $4/15$ ४) $3/8$
-
९९. $9 : 45 = 12 : X$, तर X = किती ?
 १) 48 २) 60 ३) 58 ४) यापैकी नाही
-
१००. 18 पेनांची किंमत 270 रूपये तर 16 पेनांची किंमत किती ?
 १) $\frac{18 \times 270}{16}$ २) $\frac{16 \times 270}{18}$ ३) 15 रू. ४) या पेक्षा वेगळे
-
१०१. गणितातील सर्व शास्त्रांचे उगमस्थान कोणते आहे ?
 १) शेकडेवारी २) अंकगणित ३) बीजगणित ४) भूमिती
-
१०२. कोणत्या विषयातील आकृत्यांच्या मदतीने आकारविषयक गुणधर्म समजतात ?
 १) भौमितिक २) गणिती ३) बीजगणित ४) विज्ञान
-
१०३. एखाद्या मूर्त किंवा अमूर्त बाबीस दिलेले नाव कोणते आहे ?
 १) प्रमेय २) आशय ३) संज्ञा ४) बीजगणित
-
१०४. चित्रकला परीक्षेसाठी कोणता एक उपघटक आहे ?
 १) रंग २) कंपासपेटी ३) अंकगणित ४) भूमिती

१०५. एका काटकोन त्रिकोणाचा कर्ण 61 सेमी असून त्याची एक भुजा 60 सेमी आहे. तर दुसरी भुजा किती ?	१) 21	२) 17	३) 11	४) 23
१०६. 5 सेमी त्रिज्येचा गोल गोळा वितळवून त्याचे अर्धा सेंमी त्रिज्या आकाराचे किती गोळे तयार होतील ?	१) 1000	२) 800	३) 1200	४) 1600
१०७. एका समलंब चौकोनाच्या समांतर बाजूंची सरासरी 18 सेमी असून त्यामधील लंबांतर 5 सेमी आहे. चौकोनाचे क्षेत्रफळ किती ?	१) 180 चौसेमी	२) 45 चौसेमी	३) 135 चौसेमी	४) 90 चौसेमी
१०८. 800 मीटर लांबीची आगगाडी 1000 मीटर लांबीचा बोगदा 3 मिनिटांत ओलांडून जाते तर गाडीचा वेग किती किमी ?	१) 36	२) 40	३) 45	४) 30
१०९. एका घनाकृती ठोकळ्याच्या पृष्ठभागाचे क्षेत्रफळ आणि त्या ठोकळ्याचे घनफळ दर्शविणारी संख्या समान आहे तर त्या ठोकळ्याची प्रत्येक बाजू किती सेंमी असेल ?	१) 8	२) 4	३) 1	४) 6
११०. एका काटकोन त्रिकोणाच्या काटकोन करणाऱ्या बाजू 3 सेमी व 4 सेमी आहे, तर कर्णाची लांबी किती असेल ?	१) 10 सेमी	२) 5 सेमी	३) 15 सेमी	४) 12 सेमी
१११. एका कोटकोन त्रिकोणाचा कर्ण 36 सेंमी आहे. त्याची एक बाजू 24 सेंमी असल्यास दुसऱ्या बाजूची लांबी काढा ?	१) 8 सेंमी	२) 7 सेंमी	३) 12 सेंमी	४) 13 सेंमी
११२. 4 सेंमी बाजू असणाऱ्या चौरसाच्या कर्णाची लांबी सांगा	१) $5\sqrt{2}$ सेंमी	२) $4\sqrt{2}$ सेंमी	३) 5	४) 6
११३. $\sqrt{0.000256} = ?$	१) 0.016	२) 0.014	३) 0.00016	४) 0.16
११४. 'ब' हे ठिकाणी 'अ' च्या उत्तरेला 'अ' पासून 12 किमी अंतरावर असून 'क' हे ठिकाण 'ब' च्या पूर्वेला 'ब' पासून 5 किमी अंतरावर आहे. तर 'अ' पासून 'क' चे अंतर किती ?	१) 9 किमी	२) 15 किमी	३) 13 किमी	४) 11 किमी
११५. एका वर्तुळाची त्रिज्या व एका चौरसाची बाजू दोन्ही समान लांबीच्या आहेत, तर त्यांच्या क्षेत्रफळांचे गुणोत्तर किती ?	१) $7/22 : 1$	२) $22/7 : 1$	३) $44/3 : 1$	४) $7/44 : 1$
११६. एका चौरसाचे क्षेत्रफळ 256 चौ.से.मी., तर त्या चौरसाचे परिमिती किती ?	१) 16	२) $16/2$	३) 64	४) 3%
११७. तीन वेगवेगळ्या संख्यांचा ल.सा.वि. जर 120 असेल तर खालीलपैकी कोणता त्यांचा म.सा.वि. असणार नाही.	१) 8	२) 12	३) 24	४)
११८. दोन क्रमवार सम संख्यांचा ल.सा.वि. 312 आहे तर त्या संख्या कोणत्या ?	१) 22 व 24	२) 24 व 26	३) 26 व 28	४) 34 व 36
११९. $(12 + 15) \div [(9 - 9 \times (2) \div 3)] = ?$	१) -3	२) -9	३) 0	४) अगणित
१२०. $317 \times 317 + 283 \times 283 = ?$	१) 160548	२) 180578	३) 180548	४) 190678

परिसर अभ्यास

१२१. सर्व अध्यापन पध्दतीसोबत वापता येणारी पध्दत म्हणजे	१) क्रिडन पध्दत	२) प्रकल्प पध्दत	३) मुक्त पध्दत	४) प्रश्नोत्तर पध्दत
१२२. शैक्षणिक सहलीचा उद्देश हा नसतो.	१) पर्यावरण संकल्पनाचे ज्ञान	२) पर्यावरणीय समस्या शोध	३) वेळेचा मनोरंजनासाठी उपयोग करणे	४) यापैकी नाही
१२३. खालीलपैकी कोणता सहलीचा उपयोग नाही ?	१) वर्गकार्याला प्रत्यक्ष अनुभवाची जोड	२) स्थानिक वातावरणाचा परिचय	३) नातेसंबंधाचे दृढीकरण	४) पर्यावरण विषयक सक्रीय कार्यक्रम
१२४. सहलीसाठी खालील घटकाचा प्रथम प्राधान्याने विचार करावा	१) भोजनव्यवस्था	२) निवासव्यवस्था	३) वाहनव्यवस्था	४) वरीष्ठांची परवानगी
१२५. सहल ही जबाबदारी आहे	१) शिक्षकांची	२) प्रशासनाची	३) सर्वांची	४) ऐच्छिक

१२६. निरोगी माणसाच्या हृदयाची दर मिनिटाला किती स्पंदने होतात ?	१) 52	२) 62	३) 72	४) 82
१२७. 'सैनिक पेशी' असे कोणत्या पेशींना म्हटले जाते ?	१) तांबड्या पेशी	२) पांढऱ्या पेशी	३) रक्तबिंबिका	४) यापैकी नाही
१२८. विद्युत दिव्यात कोणता वायू वापरला जातो ?	१) ऑक्सिजन	२) नायट्रोजन	३) हायड्रोजन	४) कार्बन डाय ऑक्साईड
१२९. विद्युतरोधाचे एकक कोणते आहे ?	१) व्होल्ट	२) अॅपीअर	३) कुलोभ	४) ओहम
१३०. मेढ्यांचा गर्भकाळ किती दिवसाचा असतो ?	१) 150	२) 180	३) 210	४) 240
१३१. अकोला शहर कोणत्या नदीकाठी वसले आहे ?	१) मोरणा	२) कयाधू	३) गिरणा	४) पांझरा
१३२. विदर्भाचे नंदनवन म्हणून ओळखले जाणारे चिखलदरा हे थंड हवेचे ठिकाण कोणत्या जिल्ह्यात आहे ?	१) अमरावती	२) वर्धा	३) वाशिम	४) यवतमाळ
१३३. मोगल बादशहा औरंगजेब याची कबर औरंगाबाद जिल्ह्यात या किठाणी आहे.	१) औरंगाबाद	२) वेरूळ	३) दौलताबाद	४) खुलताबाद
१३४. परळी — वैजनाथ हे ज्योतिर्लिंगस्थान कोणत्या जिल्ह्यात आहे.	१) औरंगाबाद	२) उस्मानाबाद	३) बीड	४) सोलापूर
१३५. महाकवी कालिदासाचे स्मारक नागपूर जिल्ह्यात कोणत्या ठिकाणी आहे ?	१) कळमेश्वर	२) उमरेड	३) रामटेक	४) सावनेर
१३६. भारतातील किती टक्के क्षेत्र सिंचनाखाली आहे ?	१) 49	२) 34	३) 54	४) 64
१३७. अरूणाचल प्रदेशात ब्रम्हपुत्रा नदी कोणत्या नावाने ओळखली जाते ?	१) दिसांग	२) दिहॅंग	३) त्सांग — पो	४) सुबांसिरी
१३८. भारतात पहिला साखर कारखाना कोणत्या राज्यात सुरू करण्यात आला होता ?	१) उत्तर प्रदेश	२) बिहार	३) महाराष्ट्र	४) कर्नाटक
१३९. उन्हाळ्यात भारतीय उपखंडात वायुदाब किती मिलीबार असतो ?	१) 1000	२) 1010	३) 1020	४) 1030
१४०. भाक्रा धरणाच्या जलाशयास म्हणतात.	१) गांधी सागर	२) नाथसागर	३) प्रताप सागर	४) गोविंद सागर
१४१. औरंगजेबाने मिर्झाराजे जयसिंगाबरोबर कोणाला पाठविले ?	१) शाहिस्तेखान	२) दिलेरखान	३) फिरंगोजी नरसाळा	४) मुरारबाजी
१४२. पुरंदर किल्ल्याचा किल्लेदार कोण होता ?	१) दिलेरखान	२) विजयराज	३) फिरंगोजी नरसाळा	४) मुरारबाजी
१४३. माघार घेतलेले मुघलांचे सैन्य कोठे पळत सुटले ?	१) दिलेरखानाच्या छावणीकडे	२) माचीकडे	३) बालेकिल्ल्याच्या आश्रयाला	४) पुरंदरच्या पायथ्याला
१४४. मुरारबाजी पराक्रम पाहून कोण थक्क झाला ?	१) मिर्झा राजे जयसिंग	२) शिवराय	३) औरंगजेब	४) दिलेरखान
१४५. धूर्त जयसिंगाने शिवरायांना काय सांगितले ?	१) तह करा	२) युद्ध करा	३) मुघलांवर आक्रमण करा	४) पुरंदर आम्हाला द्या
१४६. पोतुगीजांनी 1510 मध्ये काबीज केले	१) कोकण	२) गोवा	३) केरळ	४) पॉडेचेरी
१४७. बंडकारी सैनिकांनी कडे कुच केले	१) झाशीकडे	२) कलकत्याकडे	३) मद्रासकडे	४) दिल्लीकडे
१४८. भारताचा बादशहा म्हणून बंडवाल्यांनी ला गादीवर बसवले.	१) बहादुरशहा	२) शेरशहा	३) नुरजहाँ	४) कासीम पठाण
१४९. खानदेशातील भिल्लांच्या उठावाचे नेतृत्व कोणी केले ?	१) बहादूरसिंग	२) सुमेरसिंग	३) कजारसिंग	४) चमनसिंग
१५०. संस्थाने खालसा केल्यामुळे सैनिक व बेकार झाले.	१) जमीनदार	२) सुभेदार	३) लोहार	४) कारागीर